

ФОРМУВАННЯ ЛІДЕРСЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ ДІТЕЙ

Базові навички для життя в 21 столітті:

- Критичне мислення та вміння вирішувати проблеми
- Уміння формувати колектив та впливати на людину
- Кмітливість й адаптивність
- Ініціативність та підприємництво
- Звички ефективного усного та письмового спілкування
- Уміння знаходити й аналізувати інформацію
- Цікавість та уява

Лідерство - особистісна характеристика

- Соціально-психологічне явище, сильна, активна особистісна позиція дитини у дитячому співтоваристві, що проявляється у здатності ініціювати власні дії та інших, спрямовувати та вести за собою.

Лідерство як управлінська категорія

- Це соціальні стосунки між членами групи, які виростають із взаємної зацікавленості лідера і послідовників у їх взаємодії заради досягнення спільного результату.

Лідер - член групи, за яким група визнає перевагу у статусі й надає право приймати рішення в значущих для неї ситуаціях.

Авторитет лідера забезпечується:

- зрілістю як *готовністю і спроможністю* виконувати конкретне завдання,
- *наявністю* необхідних для реалізації наміченого *знань й умінь* (сприймати завдання/проблему, аналізувати її, визначати мету, об'єднувати людей навколо завдання, розподіляти ролі, залучати до спільного планування способів розв'язання/реалізації, доборі необхідних засобів, забезпечувати послідовне здійснення процесу).

Види лідерства

- *За рівнем:* загальне (лідер в усьому) і ситуативне (лідер у певній ситуації)
- *За характером впливу:*
 - директивне (лідер, щоб командувати, а підлеглі – виконувати накази),
 - підтримуюче (надає підлеглим упевненості в успішному результаті),
 - лідерство спільної участі (діє разом з усіма, показує приклад)

Компонентні ознаки лідерства

Базові особистісні якості (активність, самостійність, ініціативність, допитливість, комунікативність), їх виявлення в ситуаціях міжособистісної взаємодії

Домінуюча позиція - демонстрація домінуючої поведінки, смак і схильність до влади

Емпатія (пристосованість до загального настрою, чутливість до проблем інших членів групи, особлива увага до слабких)

Креативність (любов до імпровізації; вміння використовувати ситуативні моменти, що виникають у процесі взаємодії, для своїх цілей)

Лідерство в контексті ровесницьких стосунків дітей:

Педагогіка ровесництва як творчий союз дітей і дорослих має повернути дітей один одному для забезпечення захищеності у середині їхнього власного кола.

Педагогіка ровесництва як спосіб засвоєння ними соціокультурної норми має стати пріоритетним засобом оцінки успішності дітей з боку дорослих з відмовою від прагнення розділяти дітей на категорії з урахуванням їхніх інтелектуальних переваг

Ровесницькі стосунки дітей і дорослих – це надпредметний спосіб організації освітнього процесу, основним результатом якого стають не окремі навчальні досягнення, а засвоєння дошкільниками соціокультурних норм, сформована соціалізована поведінка, розвинені базові особистісні якості.

Гнучкість свідомої позиції дорослого як партнера та організатора дитячого співтовариства передбачає:

- Подолання бажання постійно повчати, повідомляти, наставляти дітей;
- Прийняття робочого гомону в групі як норми, без якої неможливо встановлення у дітей дружньо-ділових взаємин;
- Обов'язковість діалогу, який може навчити дітей не тільки слухатися, а й слухати і чути дорослого та один одного:
розмовляти з дітьми, а не говорити їм.

Педагогічні умови формування ровесницьких стосунків у дітей старшого дошкільного віку

- Гнучкість свідомої позиції дорослого як партнера та організатора дитячого співтовариства
- Домінування мікрогруп як способу організації дітей для виконання освітніх завдань
- Повернення дітей обличчям один до одного у просторовому та змістовому плані

Повернення дітей обличчям один до одного у просторовому та змістовому плані

- *Діти*: розташовані обличчям один до одного; мають мотив для спілкування, дотримуються спільних правил забезпечення рівноправності учасників комунікації
- *Дорослий*: повернувши дітей один до одного, виходить з розмови /гри як учасник, але зберігає себе в якості спостерігача та організатора

Парціальна програма формування лідерського потенціалу дітей «Лідер живе в кожному»

Орієнтирами у визначенні змісту програми обрано модель ключових компетенцій «4 К»:

- *Комунікація*

- *Командна робота*

- *Креативність*

- *Критичне мислення*

Мета парціальної програми «Лідер живе в кожному»:

створення умов у закладі дошкільної освіти для забезпечення розвитку особистісного потенціалу, емоційної та інтелектуальної сфери дитини, формування її лідерських якостей та досвіду лідерства в дитячому середовищі.

Принципи реалізації програми:

- пріоритет взаємодії, що підтримує й мотивує;
- командна співпраця: головне — не досягнення, а залученість кожного до спільних справ;
- активізація власних знань, умінь, навичок кожної дитини: досвід окремих — надбання всіх;
- часткове делегування дітям певних повноважень.

Психолого-педагогічні умови реалізації програми

- Особлива позиція дорослих
- Партнерська взаємодія
- Діяльнісний підхід
- Психолого-педагогічний супровід

Базові підходи до реалізації програми «Лідер живе в кожному»

Діяльнісний підхід. Формування лідерського потенціалу має відбуватися в характерних для дошкільного віку видах діяльності – комунікативній, пізнавальній, дослідницько-пошуковій, ігровій, художньо-естетичній, руховій, господарсько-побутовій тощо.

Компетентнісний підхід. В освітній роботі з дітьми зроблено акцент на ключові компетентності і здатності (модель 4-К). Відтак, програмні завдання, що реалізуються за допомогою засобів і способів різних видів дитячої діяльності, є наскрізними і незалежними від предмету і характеру діяльності.

Механізми формування лідерського потенціалу дошкільників

- **ДОВІРА** забезпечує щоденну практику вмотивованого активного включення у різноманітні освітні ситуації, сприяє формуванню відповідальної самостійності.
- **МОТИВАЦІЯ** є рушійною силою будь-якої діяльності
- **СВОБОДА ВИБОРУ** *змісту*(що я планую зробити) /*способу* (як я хочу і можу це зробити), *засобів* (що допоможе мені реалізувати задумане), /*формату* (з ким і де я хочу діяти),- пробуджує стійкий інтерес
- **ОСМИСЛЕНІСТЬ** забезпечується щирою зацікавленістю і спрямованістю діяльності.

**Інструменти реалізації програми з
формування у дітей лідерського потенціалу:**

Ритуали, регулярно потворювані дії

**Алгоритмізація дій, які важливо засвоїти
лідеру**

**Рефлексія як розгорнутий аналіз дій, успіху,
помилки, наслідків**

**Проект як простір формування базових
особистісних якостей**

Найбільший подарунок,
який ми можемо вручити
своїм дітям, - це корені
відповідальності та крила
незалежності

Деніс Вейтлі

7 звичок (за Стівеном Кові)

- НЕЗАЛЕЖНІСТЬ: Будь проактивним
- Починаючи, думай про закінчення
- Найперше роби найважливіше
- ВЗАЄМОЗАЛЕЖНІСТЬ:
- Думай у категоріях «Виграв-виграв»
- Прагни спершу зрозуміти інших, щоб зрозуміли тебе
- Єднайся з іншими
- ЦІЛІСНІСТЬ ОСОБИ:
- Наточи пилку (догляд за тілом, серцем, розумом і
- духом)

Особливості успішної роботи з формування лідерського потенціалу дітей

- Задіяти різні канали сприйняття інформації
- Моделювати ОП, працюючи з середини назовні (починаємо з аналізу відчуттів, переживань: що ти відчуваєш? Що ти про це думаєш? Це для тебе важливо? Чому?)
- Вчити не розмовою, а дією: «Діти більше вчаться з того, що педагоги роблять, а не з того, що вони говорять.
- Користь від взаємодії має бути взаємною

Зв'язок з родинами – найважливіша умова успіху. Якими можуть бути форми?

- Бібліотеки сімейного читання
- Заняття для батьків
- Дні дідусів і бабусь
- Родинні вечори «Свято ватрушок»
- Уроки від майстрів (майстер-класи для дітей від батьків, фахівців у різних професіях
- Виступ у подарунок
- Тематичні виставки сімейних поробок
- Ярмарки

Та інше